

nedeljo čuje žalostni glas, da pridejo temu rubit, da drugemu posestvo prodajo; plašljivo gleda, da li bode tudi njegovo ime skoraj mej temi nesrečnejši. Zraven tega je pa njegovo življenje v vednej nevarnosti. Po noči se skoraj ne upa več iz hiše. Tukaj so na cesti ob 6. zvečer fantaliui, kakor pesjanarji tam za morjem, s polenom kmeta T. iz svojih gorice mimo gredečega zaklali. Uže drugi den po zločinstvu se je eden razbojnikov sam ovadil sodnji. Djali so ga pod ključ, in tudi druge pajdaše so zaprli. Oddahnili si smo nekoliko. Pa kako se začudimo, ko budodelnike vidimo še prej ko smo ubitega zemlji izročili, prosto postopati. Se vé, da so ljudje v strahih, zlasti tisti, ki so bili priče poboja. Pa čujte, kaj ti lopovi sami govoré, in potem morebiti nam bode tudi umevna njih surovost. „E kaj se mi pa bo zgodilo? Če dobim nekoliko mesecev ali k večjemu par let; tam se mi ne bo prebudo godilo; odslužim to, pa je“. Kaj hočemo? O pomoči zoper takšne hudobije se je uže veliko tinte porabilo. Spoštovanje in pokorščine mej mlajšim ljudstvom ni niti do duhovske, niti do svetne gospodske. V cerkve ne gredó, in če pridejo, bolje bi bilo, da jih nij, ker poštene ljudi motijo. Vrh tega se pa vedejo po vzgledu drugih. Čul sem na svoje uho „saj tudi po mestih in trgih gospoda ne gre k meši, pri nas na kmetškem je pa veliko učiteljev, ki uže davno več ne spolnjujejo druge cerkvene zapovedi.“ Toda čakajmo in gledajmo v bodočnost. Sedajna šolska mladež, ta bo pa ta — olikana. Bog daj, da bi bilo res. Sicer nas pa vsakdanja skušnja naopak uči. Nedavno so otroci iz šole domov gredé v nekej fari svojo tovaršico skušali na drevo pribiti. Kaj poročete na to? In kaj je rekla šolska oblast? — Nič. „Saj zunaj šole nismo policaji“ je nekdo odgojitelj se odrezal. V torek okoli $\frac{3}{4}$ 8 zjutraj smo tukaj čutili prav močen potres. 8 do 10 sekund je trajal in sicer od zahodne na vzhodno stran. Ljudje so plašljivo se pogledali, kure so vreščale, dveri so ropotale in druge reči se majale, kakor bi jim tal zmajnkalo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nemški liberalci ne morejo pozabiti mesenih loncev v Egiptu, t. j. gospodstva, katero so v Avstriji imeli do lani toliko let na največjo nesrečo vsem. Sedaj skušajo nemško prebivalstvo iznemiriti češ nemštvo je v nevarnosti, ker ministerstvo grof Taffejevo želi tudi Slovanom nekaj narodnih pravic privoščiti. V to svrhu zbornjali so njihovi glavači dr. Herbst, dr. Schmeikal, dr. Kopp in dr. Sturm, dakle sami dohtarji, uže četrti shod svojih privržencev; zadnjo nedeljo celo v cesarskem mestu Dunajskem. Mislili so in jihovi judovski listi so dovolj ščuvali, da se bode ves Dunaj zbral in razsvetljava napravil; toda le 600

Dunajčanov je došlo v dvorano, le Judje so večidel sami svoje palače dali razsvetljiti, pač pa je 3000 Dunajčanov zbral delavec Marschal ter so protestirali zoper slabo liberalno gospodarstvo. Nemški liberalci so vsled tolikega „fijaško“ prav jezni. Mislili so ves Dunaj za seboj poteguoti, zupanje ministrov pri cesarji omajati, a propali so povsod. — Velik udarec dobili so tudi pri volitvi v državni zbor v velikem posestvu v Linci; konservativci so liberalce podrlji s 57 proti 50 glasom in izvolili 3 poslance konservativne; ravno toliko zgubijo liberalci. Ob enem pridobili so konservativci pri dopolnovalnih volitvah v Bukovini. Grof Hohenwarthova stranka pridobi toraj 6 glasov, ker liberalci toliko zgubijo, so ti za 12 glasov v državnem zboru na slabšem. — Državni zbor začne zborovati dne 30. novembra. — Da bode ministerstvo bolj neodvisno od judovskih in liberalno-nemških denarnih mogotcev, dovolilo se je osnovati novo banko za avstrijske dežele, predsednik je Francoz in kot katoličan čislan g. Bontovx, v upravni odbor izvoljen je tudi naš državni poslanec, g. baron Goedel. — Konservativni Nemci imajo 22. nov. v Linci shod, kder bodo protestirali zoper liberalno-nemške kričaje; iz Koroškega gre tje vrli grof Koret, iz Štajerskega kneza Alfred in Alojzij Lichtenstein in semeniški ravnatelj in poslanec č. g. Karlon in mnogo prijateljev. — Delegacije so svojo letošnje zborovanje dokončale. — V Kološu na Erdeljskem sta 2 razžaljena oficirja ranila moža, ki ju je psoval radi tega, ker sta baje magjarske vojaške prostovoljce imela za „magjarske pse“. Preiskavo je tirjal celo državni zbor v Budimpešti. — Iz Zagreba dobajajo zopet same žalostne novice, kakor tudi iz cele Hrvatske. Potres strahovito razsaja, mnogo gradov, cerkva, farovžev in hiš je porušenih. Iz Zagreba vse beži, kar le more in se drugam seli, ker potresi ne prenehajo. — V Bosni in Hercegovini nameravajo sedanjo upravo predrugačiti. Da bi le tudi kristijanom bila na korist bolje nego je sedanja!

Vnanje države. Turški sultan moral je pruskonemškega poslanika grofa Hatzfelda dati za odpušcanje prositi, ker so ga bili 3 turški oficirji v svojej pijanosti z voza potegnoli in natepli. Proti Grkom in Črnogorcem pa se močno oroža; 30.000 mož hoče odposlati nad nje, Ulcinja pa še ni izročil Črnogorcem. — Gerki so se zanašali na angleškega ministra Gladstona, a ta ima vse roke polne skrbi; na Irskem žuga krvav upor in v južnej Afriki je bil Angleški general Klarke od divjih Bazutov grdo tepen; iz Afganistana pa je pozval Gladstone 30.000 angleških vojakov nazaj v Indijo, zapustivši deželo, ki je stala uže veliko krvi in denarjev. — Na Ruskem vršijo se znatne premembe: stari minister knez Gorčakov umira v Nizzi na Francoskem, doma pa hoče car zanaprej samo 4 ministre, Melikov postane minister znotranjih zadev, plem. Giers zunanjih zadev, Miljutin vojni, Abaza finančni minister. Jako prestrašilo je

Ruse, ko so izvedeli, da uže k njim dovažajo zrnja in moke iz Amerike ter da je temu krivo pomanjkanje železnic in „elevatorjev“ t. j. mašin, s katerimi se žaklji hitro na ladije polagajo. Takoj hočejo temu v okom priti. Ničvredneža, ki je letos v zimskem dvorci hotel carja in vso cesarsko rodbino z dinamitom uničiti, so sedaj obesili, 20letnega kmeta Alturina, ki se je pod lažnjivim imenom in kot mizar vedel prištuliti v podzemeljske prostorije v carskem dvorci. — Bismark veliko občuje z bogatimi Judi. Zato mu nikakor ni povoljna doposlana prošnja, v kateri prošniki terjajo, naj bi se Judom zvesteje na prste gledalo, drugače bodo vse nemško prebivalstvo slekli. Čuditi se moramo pa nemškemu ministru Eulenburgu; ta mož je v pruskem deželnem zboru grajal prijazno postopanje našega cesarja in vlade proti Poljakom. Pet sto medvedov, to nam je stara prusačka ošabnost, ki svoj nos v naše domače reči vtika. To mora vsakega Avstrijana razžaliti. Kedar pa se naš kateri minister vtika v to, kako pruskonemška gospoda v Poznanskem uboge Poljake guli in zatiruje? — Francoski poslanci se tudi pretep-ljejo, kedar se s besedami dovolj počesati ne morejo. Predsednik Gambetta je kar konservativnega poslanca Assonsa dal zgrabiti in zapreti; ker se je Assons branil, prišlo je do tepeža. Freimaurerji francoski pa marljivo preganjajo, kakor volkovje ovce, nedolžne menihe in nune. — Na ameriškem otoku sv. Domingo ustanovili so republiko, katerej predsednik izvoljen na 4 leta je župnik Don Merino. V očeh liberalcev največja pregreha je tukaj, da je katoliški mešnik izvoljen in da republika nima nič dolga, ampak vse v najboljšem redu! — Chilenci in Peruvijanci se niso z bogali radi miru in vojska se zopet začne. Chilenci hočejo 30.000 pešakov, 500 konjenikov in 20 Krupovih kanonov izbarkati in udariti nad glavno mesto Limo!

Za poduk in kratek čas.

Anton Magdič

doktor vsega zdravilstva, bivši zdravnik v Ormoži.

VI. Prvi začasni deželni zbor Štajerski (provisorischer Landtag des Herzogthums Steiermark) je bil tako-le sestavljen: Prelati, t. j. visoka duhovščina voli 3 poslance, veliki plemenitaši 17, nestanovski grajšaki 10, razumništvo, vseučilišče namreč, obrtnija in mestne občine 30, in kmečke občine 30 poslancev, vseh bilo je tedaj 90; vsak poslanec imel je svojega namestnika. Marsikoga bo menda mikalo zvedeti, kako so te prve volitve se končale. Nemški del naše dežele in plemenitaši nas mnogo ne zanimajo, pač pa mesta, trgi in kmečke občine na Slovenskem. Mesto Maribor je zastopal pl. Gaštajger, njegov namestnik bil je Janez Jungblut; za trge Mariborskega okraja

(Kreis.) dr. Janez Gottweiss in dr. Štefan Kočevar, namestnika: Jakob Krušnik in dr. Peter Trumer. Mesto Celje: dr. Matija Foregger, namestnik Vincenc Gurnik, Celjski okrog, trge in mesta namreč, Vincenc Gurnik in Franc Žuža, namestnika Karol Fleker in Jožef Smreker. Mesto Ptuj je poslalo svojega mestnega župana Franjo Raišpa, namestnik je bil Janez Janežič. — Kmečke občine pa so volile tako, da je mariborski volilni okraj zastopal Jožef Šmiderer, — menda oče sedajnega novega poslanca? (Hammer u. Amboss) in Franc Rotmann, namestnika: Matija Hrauda in Andrej Tappajner. Ta volitev jako po nemškutarskem diši. Ptujski okraj je poslal Jakoba Krefta in Jurija Mastena, namestnika Matija Raiča in Matija Zidariča. Ta volitev je menda na Slovenskem najbolj narodno izpala. Celjski okraj so zastopali Franc Walland, Matija Supanc, Konjice: Gustav Bukošegg, Jožef Gosak; Sevnico: Janez Štor, Franc Ropotar, Matej Kummer, Filip Katz, Matija Urek in Janez Janežič.

Začasni deželni zbor je imel trojno nalogo: napraviti občinsko postavo, rešitev desetine in tlake in stalno uravnati štajerski deželni zbor. — Prvi štajerski deželni zbor je za nas Slovence zanimiv, ker se je v njem burno razpravljalo gledé pravice, ktero bi imel drugi deželni jezik, namreč „slovenski“, pri zborovih obravnavah. V načrtu §. 12. odločuje: „Obravnave v deželnem zboru vršijo se v nemškem jeziku“. Savničar Jakob Kreft tirja za Slovence pravico slovenskega govora: „Ker smo po ustavi vsi enakopravni, tako gre Slovencem pravica, v deželnem zboru govoriti slovenski“. Med slovenskimi poslanci ga je jedini g. Ulm, grajščak na Zavračih, nekoliko podpiral; vsi drugi so molčali. Kmečke občine so volile kmete, ti pa niso nemščine bili zmožni in se obravnav niso mogli vdeležiti; nekteri še menda niso prav razumeli, zakaj da gre. Čuditi pa se moramo, da se je že tistokrat našel Nemeč, ki je pravični tirjavci Kreftovi popolnoma pritrdil svojo mnenje takole izjavivši: „V imenu Slavjanov moram jaz temu, da bi se samo v nemškem jeziku obravnavalo, ugovarjati. Bivstveno znamenje narodnosti je jezik, ktereга govori; če je po ustavi vsem prebivalcem njih narodnost zavarovana (tako se je sklenilo v §. 3.), mora biti tudi jezik; jaz nisem Slovenec, ampak Nemeč, in visoko čislam svoj materini jezik in ravno za tega del spoštujem tudi vsako drugo narodnost“. — Ta nemški pravični poštenjak je bil Heinrich Knaf-Lenz. Predlog ni obveljal se vé, zasluženje pravičnega moža zatega del ni prikrajšano.

Po načrtu tega prvega deželnega zbora, v katerem so bili vsi stanovi zastopani, ima biti Štajerska v 3 okroge razdeljena. V gornji, v srednji in spodnji (slovenski) okrog, in v dotičnih mestih Bruck, Gradec, Maribor se ima ustanoviti okrožno svetovalstvo (Kreisrath.) Gledé jezika za Mariborski okrog se je živo razpravljalo: Vincenc Gurnik